

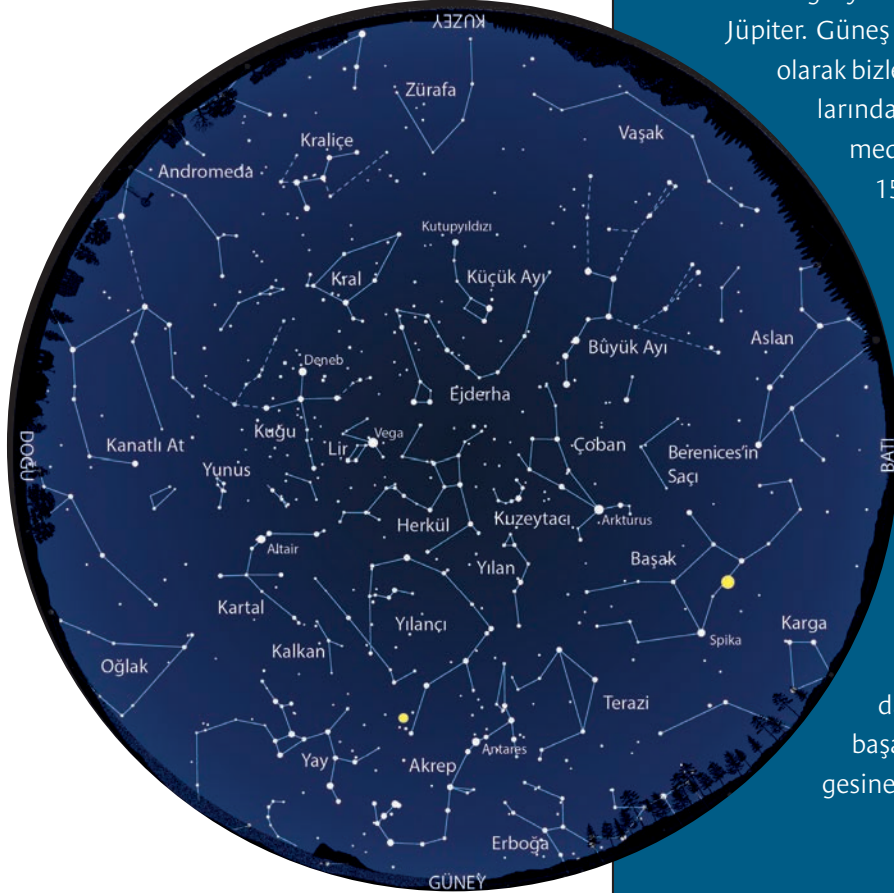
Gökyüzü

Özgür Can Özüdoğru [ozgurcanozudogru@gmail.com

Jüpiter'in Yeni İki Uydusuna Merhaba Deyin

Geceleri gökyüzünde, uzaklardaki bir şehir ışığı gibi parıldar Jüpiter. Güneş Sistemi'ndeki kütlesi en yüksek gezegen olarak bizleri, sistemin derinliklerinden gelen göktaşlarından koruyan bu kocaman komşumuzun, bilmediğimiz iki uydusu daha olduğunu keşfettik.

15. yüzyılda teleskopun icadından bu yana incelenen bir gezegen olan Jüpiter'in, Galileo'nun keşfettiği dört uydusunu biliyoruz. 20. yüzyıla kadar gezegen bilimleri alanında çok da büyük bir ilerleme kaydedilemedi, çünkü Güneş Sistemi'ndeki diğer gezegenlerin çevresini ayrıntılı bir şekilde inceleyebilmek için, buldukları bölgelere araç göndermek gerekiyordu. Bu teknolojiye ulaştığımız andan itibaren bilimsel araştırmalar ardı ardına geldi. 21. yüzyıla geldiğimizde Jüpiter'in toplamda altmış dokuz uydusunu gözlemlemeyi başardık. Bu keşiflerin çoğu Jüpiter'in yörüngesine yollanan araçlar sayesinde gerçekleşti.

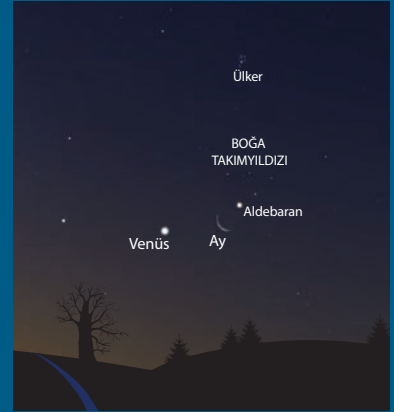

1 Temmuz 23:00   **15 Temmuz 22:00**   **31 Temmuz 21:00**

- **01 Temmuz** Ay ve Jüpiter yakın görünümde
- **04 Temmuz** Dünya Güneş'e en uzak konumunda (152 milyon km)
- **06 Temmuz** Ay yeröte (Dünya'ya en uzak) konumunda (405.930 km)
- **07 Temmuz** Ay ve Satürn yakın görünümde
- **14 Temmuz** Venüs ve Aldebaran gün doğumunda doğuda çok yakın görünümde
- **21 Temmuz** Ay yerberi (Dünya'ya en yakın) konumunda (361.250 km)
- **25 Temmuz** Ay, Merkür ve Regulus gün batımında batıda çok yakın görünümde
- **28 Temmuz** Ay ve Jüpiter çok yakın görünümde
- **30 Temmuz** Merkür en büyük doğu uzanımında (27°)

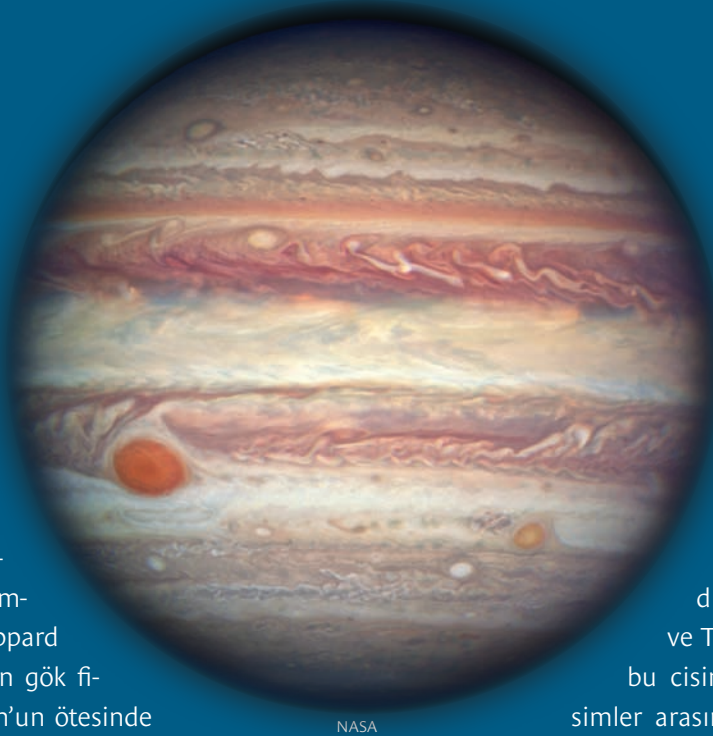

1 Temmuz gecesi güneybatı ufku

20 Temmuz sabahı gün doğumundan önce doğu ufku

Artık daha fazla uydu keşfetmeyi, en azından büyük uydu keşfetmeyi ummuyordu bilim insanları. Fakat beklenmeyen şey, bir tesadüf eseri gerçekleşti. ABD'nin başkenti Washington'daki Carnegie Enstitüsü'nden gözlemsel gök fizikçisi Scott Sheppard ve Hawaii Üniversitesi'nden gök fizikçisi David Tholen, Plüton'un ötesinde gerçekten de bir gezegen olup olmadığını araştırırken böyle bir gezegenin bulunabileceği bölgeleri inceliyordu. Amaçları, Gezegen X olarak tabir edilen ve matematiksel hesaplara göre Plüton'un ötesinde bulunması beklenen gezegeni keşfeden ilk ekip olmaktı. Teleskoplarının görüş alanına ufak iki cisim girdi. Ellerindeki kataloğlarda bulunmayan bu cisimlerin ne olduğunu araştırmak üzere takibe başladılar. 2016'nın Mart ayından beri aralıksız takip ettikleri bu cisimlerin Jüpiter'in çevresinde

döndüğünü fark edince, yörüngenin tam bir analizini yapmaya giriştiler. Daha önce de bu gibi cisimler keşfedilmiş, fakat sonrasında cisimlerin çok ufak olduğu, yörüngelerinin sabit ve istikrarlı olmadığı fark edilmişti. Sheppard ve Tholen, daha önceden bilinen bu cisimlerle kendi keşfettikleri cisimler arasında bir bağlantı olup olmadığına baktı. Jüpiter'in etrafında düzenli yörüngeleri olan bu cisimler kesinlikle yeniydi. Makalelerini bu ay yayımlayan ekip, şimdi başka gözlemsel gök fizikçilerin bulguları doğrulamasını bekliyor. Yapılacak başka gözlemlerin sonuçları da bulguları doğrularsa, ders kitaplarımızı değiştirmemiz gerekecek. Uluslararası Astronomlar Birliği, bu konuyu gündeme almayı ve 2018'in sonunda toplantıyı planlıyor. Bizlere de o vakte kadar beklemek düşüyor.

Temmuz'da Gezegenler ve Ay

Merkür: Ayın ilk yarısından sonra gün batımında batı ufukunda gözlenebilir. Ufuktan fazla yükselmeyeceğinden, gezegeni görmek için gözlem yerinin yüksek, ufkun da temiz olması gerekiyor.

Venüs: Sabahları gün doğumundan önce doğu ufukunda 2 saate varan süreyle gözlenebilecek. 14 Temmuz'da Boğa Takımyıldızı'nın parlak yıldızı Aldebaran'la yakın konumda olacak.

Mars: Gökyüzündeki konumu Güneş'e yakın olan gezegen bu ay gözlenemeyecek.

Jüpiter: Gün batımında güneyde yükselmiş olan Jüpiter'in gözlenebileceği süre giderek kısılacak. Ayın ilk haftası gece yarısından bir saat sonra, ayın sonlarına doğruysa gece yarısından önce batacak.

Satürn: Gün batımından önce doğudan yükselmiş olan gezegenin büyük bölümünde gözlenebiliyor. 6 Temmuz'da dolunay evresindeki Ay'la yakın konumda olacak. Gözlenebileceği süre giderek artan gezegen gece yarısından 3 saat sonrasına kadar gökyüzünde olacak.

Ay: 1 Temmuz'da ilkdördün, 9 Temmuz'da dolunay, 16 Temmuz'da son dördün, 23 Temmuz'da yeniay ve 30 Temmuz'da yeniden ilkdördün evresinde olacak.